Geacht college,

Op 20 maart jl. berichtte de heer De Vries van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (via een mail aan projectleider Eric van Hout) dat per mail bij het Ministerie een verzoek is binnengekomen om een tweetal besluiten van de gemeente Bergen voor te dragen voor vernietiging door de Kroon. Het betreft het raadsbesluit van 29 januari 2015 met onder andere de vaststelling van de structuurvisie Mooi Bergen winkelkern en het raadsbesluit van 15 december 2016 waarin een voorkeur wordt uitgesproken voor het plan 'de 7 dorpelingen' en het college wordt verzocht een vervolgovereenkomst met Schrama bv aan te gaan.

Er wordt door het Ministerie geen mededeling gedaan over wie het verzoek heeft gedaan. De gemeente krijgt ook geen afschrift van het verzoek, wel van het besluit daarop.

Hieronder zal ik de hoofdlijnen van de procedure van een verzoek om vernietiging door de Kroon schetsen. Ik richt me daarbij met name op een verzoek dat is ingediend door een burger (omdat het in dit geval ook om een door een burger(s) ingediend verzoek).

<u>Grondslag verzoek</u>

In artikel 132, vierde lid van de Grondwet is bepaald dat de Kroon een besluit van een gemeentelijk of provinciaal bestuursorgaan kan vernietigen indien het besluit in strijd is met het recht of het algemeen belang.
De burger kan een verzoek daartoe (min of meer vormvrij) doen op grond van het bepaalde in artikel 5 van de Grondwet (het petitierecht). In de Provincie- , respectievelijk Gemeentewet is geregeld hoe de commissaris van de Koning, gedeputeerde staten of de burgemeester dat kan doen.

In artikel 273 van de Gemeentewet is bepaald dat de burgemeester, indien een besluit naar zijn oordeel voor vernietiging in aanmerking komt, voor vernietiging kan aandragen bij de Kroon. Binnen twee dagen nadat hij kennis heeft genomen van het besluit moet hij daarvan, door tussenkomst van gedeputeerde staten, mededeling aan de Minister wie het aangaat.

Tussenkomst van gedeputeerde staten betekent dat gedeputeerde staten de mededeling van de burgemeester van advies voorziet en aangeeft of zij eveneens van oordeel is dat het besluit voor vernietiging in aanmerking moet komen. Dit advies moet in beginsel binnen een week naar de minister worden gezonden.

Het rechtsgevolg van de mededeling van de burgemeester is dat het betreffende besluit niet mag worden uitgevoerd totdat de vakminister heeft laten weten dat er geen redenen zijn tot schorsing of vernietiging. Indien de Kroon niet binnen vier weken na de mededeling van de burgemeester overgaat tot schorsing of vernietiging, herleeft de bevoegdheid tot uitvoering.

Dat is een essentieel verschil met een verzoek dat wordt ingediend door een burger.
Indien een burger een verzoek tot vernietiging doet, schorst dat het besluit niet. Daarnaast geldt voor een burger in principe geen termijn als het gaat om een verzoek tot de vernietiging van een besluit (dat is slechts anders voor besluiten voor het aangaan van een privaatrechtelijke handeling; daarvoor geldt een termijn van 13 weken (art. 10:39 Awb)).

<u>Procedure</u>

Grofweg gezegd kan de behandeling van een verzoek tot vernietiging worden opgedeeld in zes stappen.

1. Is er sprake van een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb (is het besluit op enig rechtsgevolg gericht)?

Of, indien sprake is van een besluit tot het aangaan van een privaatrechtelijke handeling, is het verzoek dan binnen 13 weken na bekendmaking van het besluit ingediend (zie hierboven)?

Indien dit het geval is volgt stap 2.

2. Kunnen er nog andere rechtsmiddelen (bezwaar of beroep) worden ingezet tegen het besluit? Zo ja, moet eerst die weg worden gevolgd.

   Is er nog goedkeuring vereist (art. 10:38, eerste lid Awb)?
   Zo ja, dan moet het besluit daarop eerst worden afgewacht: specifiek toezicht gaat namelijk voor generiek toezicht.

3. Opvragen van informatie bij het betrokken bestuursorgaan, eventueel via ambtsbericht (artikel 118 Gemeentewet).

4. Het vooronderzoek (stappen 1 tot en met 3) wordt door de vakminister gedaan. Het feitelijk onderzoek wordt door de Kroon gedaan.
   Een besluit komt voor vernietiging in aanmerking als dat in strijd is met het recht of het algemeen belang. Dat laatste, vernietiging wegens strijd met het algemeen belang, komt in de praktijk nauwelijks voor en zo wel, dan is dat altijd in combinatie met de vernietigingsgrond strijd met het recht (waaronder wordt verstaan strijd met de wet en de algemene rechtsbeginselen).

5. Indien de Kroon zich een oordeel heeft gevormd, wordt het betrokken bestuursorgaan daarvan op de hoogte gesteld. Als de Kroon van oordeel is dat er aanleiding is het besluit te vernietigen dan wordt het betrokken bestuursorgaan eerst gelegenheid geboden tot ‘overleg’.

   Dit overleg kan leiden tot de conclusie dat de bezwaren minder ernstig zijn dan ze zich aanvankelijk lieten aanzien, tot een aanpassing van het besluit leiden zodat de bezwaren wegvallen of tot intrekking of heroverweging van het besluit door het bestuursorgaan zelf.

6. Indien het overleg er niet leidt dat de bezwaren worden weggenomen dan wordt door de minister het besluit voor vernietiging voorgedragen. Hiervan wordt het betrokken bestuursorgaan van tevoren op de hoogte gebracht.

Na vernietiging kan de Kroon zelf in de zaak voorzien, een voorlopige voorziening treffen of een aanwijzing geven. De vernietiging vindt plaats bij Koninklijk besluit.

Tegen de vernietiging kan het bestuursorgaan in beroep gaan bij de Afdeling.
De burger kan niet in beroep tegen de weigering van de Kroon een besluit te vernietigen.